

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23
31-24.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccin-
jeva ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ul. 5. Telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24, 31-25, 31-26
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča
se posebej in velja mesečno L. 3.—
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Uspel napad torpednih letal na luko v Boni

Tri ladje zadete, ena 7000 tonska potopljena — 19 sovraž-
nih letal sestreljenih

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dan 21. marca naslednje št. 1030. vojno poročilo:

Sovražnikovi napadi preteklih dni proti našim postojankam v južnem tuniškem odseku so bili zavrnjeni. Kraj Gafsa, ki so ga zasedle čete Osi med akcij v preteklem februarju, so zopet osvojili sovražni oddelki. Letalstvo je bilo na obeh straneh zelo živahno. Tri sovražna letala je sestrelilo protiletalsko topništvo, nadaljnjih 11 nemških lovci in 1 pa italijanski lovec.

Dve naši letali se nista vrnila na oporišče. Oddelki naših torpednih letal je napadel pristanišče Bono in zadel tri ladje srednje tonaže, izmed katerih se je ena 7000-tonska potopila.

Poskus sovražnih bombnikov in torpednih letal, da bi napadli naš konvoj na Sredozemskem morju, so preprečili lovci v spremstvu, ki so sestrelili eno letalo v morje.

Nemška podmornica je na morju pred Bono potopila dve ladji po 4000 ton, ki sta pluli v konvoju.

Sovražna letala so ponoči metala bombe na Neapoli in zadela civilna poslopja. Doselej je bilo ugotovljenih 7 ranjenec. Nekateri bombe, ki so jih angleški lovci odvrgli na Pozzallo (Ragusa), so poškodovale nekaj hiš. Italijanski in nemški lovci, ki so takoj posegli v borbo, so sestrelili 3 letala.

Dodatek k uradnemu poročilu št. 1030:

Pri napadu na pristanišče Bono, ki ga omenja današnje uradno poročilo, so se odlikovali naslednji piloti torpednih letal:

Nemško priznanje italijanskim Oboroženim silam

Berlin, 20. marca, s. »Völkischer Beobachter« objavlja danes uvodnik iz Rima pod naslovom »Italija evropska velesila«. Pisec obravnava odnose Italije napram sedanji vojni s posebnim ozirom na duha italijanskega naroda, ki je danes v nasprotju s pričakovanjem sovražnikov močnejši in krepkejši kakor kdajkoli kljub težkim preizkušnjam, ki jih je neusmiljeni vojni zakon naložil notranji fronti tuci v Italiji. Uvodni čar nasteva nato najznamenitejši epizodi zadnjega vojnega leta, zlasti dogodke v Sredozemlju, in poudarja, da so Italijani vedno in povsod podali dokaze svoje največje energije in globokega pomanjavanja tekočih dogodkov. V vseh pogledih so Italijani doprinesli učinkovito žrtve k dobroti skupne evropske stvari. Tudi danes, ko je vojna takorekto prrdita do vrat Italije, ne izgubljajo Italijani z vidika odsekov podmorske vojne in borbe na vzhodni fronti, v kateri so italijanske Oborožene sile imele in še imajo znamenit delež.

Strnitev nemške fronte ob Doncu

Ustvaritev trdne zveze med nemškimi četami v doneški kotlini in v orelskem odseku — V 10 dneh je bilo uničenih 961 ruskih oklopnih voz

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 21. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Medtem ko so na področju med Harkovom in Bjelgorodom naše čete na široki fronti dosegle gornji Donec, se je posredilo tudi dalje proti severu na področju pri Sevsku zapretili še obstoječe vrzeli in tako ustvariti trdno zvezo z orelskim odsekom. Sovražnik je včeraj na vsej vzhodni fronti napadal samo še južnopolno od Vjazme, severno od Ilmenskega in južno od Ladokškega jezera. Njegovi napadi so se povsod izjalovili, pri tem pa je imel nove težke izgube in je zopet izgubil številne oklopne vozove.

V času od 11. do 20. marca so samo oddelki vojske in SS na vzhodni fronti uničili, zapretili ali onesposobili za premikanje 961 sovjetskih oklopnih voz.

Čilji uspešnih letalskih napadov so bili železniški križišče Batajsk ob izlizu reke Dona, mesto Vorosilovgrad, Petrovsk in kraji ob zgornji Volgi, kakor tudi mesto in pristanišče Murmansk.

Napadi močnejših sovražnih sil v srednjem Tunisu so bili zavrnjeni. Kraj Gafsa, ki je bil pretežno zaseden od premakljivih zaščitnih oddelkov, je bil med operacijami pred nekaj dnevi po načrtu zopet izpraznjen. Lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili včeraj v Sredozemlju pri treh lastnih izgubah 16 sovražnih letal.

Uničevanje sovjetskih sil

Berlin, 20. marca. Iz pooblaščenega vojaškega vira se doznava, da so oddelki nemške vojske, ki napredujejo južnovzhodno od Harkova, očistili 19. t. m. obširno gozdno področje severno od Donca in uničili ostanke sovjetskih adnic, ki so bile v zadnjih bojih poražene. Močna sovražna skupina, ki je izkoristila ugodno položaje v gozdu, se je trdovratno upirala, pa je bila kmalu popolnoma uničena. Dosej zajezi plen je ogromen. Zasedajoč brez odmore bežečega sovražnika z močnimi in zelo naglimi napadi, je nemška pehota dosegla na več točkah gornji tok Donca. Bojišče vzhodno od Bjelgoroda od onstran Donca nudi sliko naglega bega sovjetskih sil. Dot. k sovjetskih rezerv ovira neprestano bombardiranje oskrbovalnih sredstev, prometnih zvez v zaledju in oskrbovalnih kolon. Oddelki nemškega letalstva, ki so napadli železniške proge pri Valujki, so uničili naprave tovrnega kolodvora. Številne bombe so zadale kolone motornih sredstev in sredstev s konjsko vprego pri Volčansku.

Nemške čete prodirle do gornjega Donca

Berlin, 20. marca, s. V tujakajšnjih pooblaščenih krogih zatrjujejo, da so nemške armade dosegle gornji Donce. V hudih bojih na prostoru med Harkovom in Bjelgorodom ter pri Kursku je samo divizija »Grossdeutschland« uničila 35 oklopnih voz in 25 topov. V odsekih južno od Orla in južno od Vjazme, kakor tudi na prostoru okrog Stare Ruse in pod Ladokškim jezerom so bili odbiti številni sovjetski napadi.

Živahno udejstvovanje nemškega letalstva

Berlin, 20. marca, s. Oddelki nemških bombnikov so včeraj z velike višine z uničujočim učinkom sodelovali v borbi na vzhodni fronti, predvsem v odsekih med gornjim Doncem in Kurskom, kakor tudi

vanje prejšnja palermski fašizem, ki je ponosen, ker je z vsemi svojimi silami na fronti proti sovražniku. Minister Vidussoni se je spoštljivo spomnil tovaršev, ki so padli med sovražnimi letalskimi napadi skupno z vojniki, kakor je zadržal, da je Stranka ponosna, ker je odločena za notranjo fronto, ki deluje in bo delovala po Ducejevih ukazih ob sodelovanju hierarhov vseh organizacij. Danes je Stranka strelski jarek, v katerem se je treba boriti brez štedenja sil, da bo fašizem vedno bolj trden zmorni obroč okrog naroda in države. Temu zvezi ustreza tudi ustanovitev fašističnega združenja družin padlih in ranjenih ob sovražnem bombardiranju in podpornih sredstvih, ki so bila ustanovljena na Ducejev ukaz. Ta nova ustanova bo s pomočjo rajonskih skupin opravljala zvezo svojo nalogo in dajala prvo pomoč poškodovancem. Po pohvali hierarhov palermškega fašizma je Tajnik stranke zaključil svoj raport in izjavil, da mora Stranka vedno bolj čvrsto strniti svoje vrste okrog Duceja in še bolj ojačati svoje sile, da bo vedno bolj vredna zaupanja, katerega jim izkazuje Duce. Na ta način bo mogla vedno bolj odločno prispevati k zmagi.

Besede Tajnika stranke so navzoči srečali z navdušenimi ovacijami Duceju, ki so ponovno potrdile, kakšno veliko navdušenje preveva ves palermski fašizem.

Albansko odposlanstvo pri Podtajniku stranke

Rim, 20. marca, s. Podtajnik stranke Farnesi je davi sprejel na sedežu Vittoriju v odsotnosti ministra Vidussonija predsednika ministrskega sveta Albanije in tajnika albanske fašistične stranke Eksc. Bushattija in predsednika fašističnega korporativnega vrhovnega sveta Eksc. Ernesta Kolikovo, s katerimi se je dolgo prisrčno razgovarjal. Navzoč je bil inspektor PNF nacionalni svetnik Luigini.

Proslava 24-letnice ustanovitve Fašijev

Rim, 20. marca, s. Odredbeni list PNF objavlja:

24-letnica ustanovitve borbenih Fašijev bo svečano proslavljena po vsej Italiji. Določene manifestacije bodo v skladu z resnobnostjo vojnega časa. Duh pred pohodom na Rim in trdih zmagovalnih preizkušenj, ki jih je Revolucija obvladala, bo zopet odzivel v dušah Italijanov, ki doprinašajo najvišje žrtve za dosego zmage, katere bo prinesla pravica narodom.

V Rimu: Insignije Nacionalnega direktorija Stranke bodo razobešene ob 10 na balkonu Beneške palače. Častno spremstvo bodo tvorili centuria skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice in centuria akademije GILA. Kolona bo pod poveljstvom rimskega zveznega tajnika. Poleg insignij Stranke bo postavljen prapor samspolkristov. Ob 18 bodo sneli insignije in jih odnesli na sedež Littorija z istim spremstvom. V svetlišču Stranke bodo stražili vojni pohabljeni in pohabljeni Revolucije, sansepolkristi, oddelki skvadristov in povratnikov, centuria milice

Prešernova oporoka

6. februarja 1849

Weil mich eine Person
so thut ich dieß jetzt
so thut ich dieß jetzt
so thut ich dieß jetzt

Drobni zapiski, opombe in pojasnila o dogodku, povezanem s pesnikovo smrtjo 8. februarja 1849

II.

Dogodki okoli bolnega pesnika

V četrtek, 14. decembra 1848, je naletaval sneg kar v debelih kosmičih in kazalo je, da bodo lepi beli božični prazniki. Ta dan je mineval točno teden, odkar se je Prešeren vlegel v posteljo in je ni več sam zapustil. Delo mu začne zastajati in se mu sprosti kopiči. Obiskuje ga redno Kastelic; ko pa odhaja, šepeta Miha v preddvorju vedno s Katro in nato o vsem vestno poroča Bleiweis, kakor mu je naročeno.

Zanimivo, da je imel v ponedeljek, 18. in torek, 19. decembra 1848, Bleiweis ogromno patriotskega dela. Bile so velike slovesnosti v Ljubljani na čast novemu, mlademu avstrijskemu vladarju Francu Jožefu — kljub temu pa Bleiweis ni pozabil še ta dan oddati svoje pismo, ki je bilo ponovno naslovljeno na kranjsko župnišče, od koder je že naslednji dan romalo na Koroško na naslov župnika Jurija Prešerna, pesnikovega brata.

Novo leto 1849 je bilo na ponedeljek. Bila sta torej dva praznična dneva skupaj. Tisto leto ni bilo, kakor je izprva kazalo, ostre zime; letá je v vsem sličila nezaseženi zimi 29 let prej, ob času ljubljanskega kongresa.

Prešernu se je kljub skrbni negi, ki mu jo je nudila Katra in z njo dobri ljudje, naglo slabšalo zdravje. Udje so mu postajali vedno težji, bil je hudo otekel, kar nekam zabuhli. Veke so se mu vnele, v grlu ga je venomer žgalo in le s težavo je povziral rahle in skope kosmiče redke hrane.

Potem ko je bil Kastelic v sredo, dne 3. januarja, spet pri pesniku, so že naslednje sredo, 10. januarja, prinesle »Novice« pesniku prav neljubo beležko o njegovi bolezni. Zato je Bleiweis to vest 17. januarja 1849 prekladal, da bi ublažil, kar je po nerodnosti zagrešil Miha Kastelic.

Med takimi dogodki so se vedno romala različna zanimiva pisma od Bleiweissa k Dagarinu in Juriju Prešernu in od tod spet nazaj. Kastelic pa je pridno obiskoval pesnika in o vsem kar najvestneje obveščal Bleiweissa. Ni pa se pozabil zglasiti pridno tudi pri Ani Jelovškovi. Na zadnjem sestanku jo je nagovarjal, naj obišče Prešerna. Seveda — »brez otrok«!

Ana Jelovškova v Kranju

Sredi januarja je šla Ana Jelovškova res na pot in sicer v spremstvu obeh otrok in še tete; torej se ni ravnala po Kastellicevi želji. Z otroki je najprej obiskala dekana Dagarina; nato je z izgovorom, da gre še na sodišče, poslala teto in oba malčka k Prešernu. Sama pa se je hitro vrnila v župnišče na nov pomenek.

Tu ji Dagarin predvsem razloži, da ga pesnik še ni poklical in da se mu on tudi ne bo ponujal, pa čeprav leži Prešeren že 6 tednov v postelji. Čudno, da ne čuti od njega Prešeren te potrebe — res čudno, je naglašal Dagarin.

Anin obisk pri Prešernu se je nato zaključil z viharjem med njo in pesnikovo sestro Katro. Pomagala pa je Ani njena teta. Ta je Katro očitala zelenke in žgano pijačo, tako da je bilo pesniku skrajno mučno, ko je poslušal Katrin visoki zaključek besedice, češ: »Frenctu vsak sold v možnji cvili, dokler ga ne izda«!

To je bila poslednja pesnikova svidenje z materjo njegovih otrok.

Dagarin pri Prešernu

Medtem so se pa za Prešernovim hrbtom začeli kovati čudni načrti, kaj bo s pesnikovo literarno zapuščino. In že so začele plahutati sence nad bedno ostalino. Katra je bila za stvar pridno na delu. Prigovor in zadnja prošnja Ane Jelovškove naj pesnik vendar pokliče gospoda, je že tudi kalila v pesnikovem srcu.

Prispela je nato še Lenka in poleg denarne podpore prinesla pesniku še obširno bratovo pismo s Koroškega. In tako je res v mraku 30. januarja imel dekan Dagarin — bivši Prešernov katehet — prost vstop k bolniku.

Posesti so bili izprva umerjeni in kratki; čim bolj se je pa pesnik počutil slabega, so bili Dagarinovi obiski pogostejši in časih kar mučno dolgi za bolnika. Prigovori in nagovori za »gotovo reče« so bili sedaj kar na dnevnem redu. Pri vsem tem je pa pridno pomagala poleg Katrinega joka še dazdejnost gostilničarke, pesnikove dobre znanke Ane Jalenove.

Tu se zamislimo. Na eni strani: Bleiweis, Dagarin, Jurij Prešeren, pa še pridno in poslušno orodje, kakor: Kastelic, Katra in Jalenova; na drugi strani Prešeren sam, duševno popolnoma osamljen in povrhu še tako bedno bolan in telesno brez moči. Res obupno neenak boj! Bili pa so to prav gotovo tragično prezanjivni trenutki, ko so se bojevale sence z veliko, genijalno poduhovljeno osebnostjo, s Prešernom!

Kaj se je vse tu takrat pletlo, opletalo in gnetlo, si lahko samo mislimo, če se resno pogledimo v Prešernovo — oporoko. Vsak stavek je z drugim povezan in sleherni izmed njih je sila zanimiv za naše razmišljanje, tako zanimiv, da zahteva vsak še svoj odlomek v večjem poglavju za dobro razčlenitev in za jasno razumevanje.

Dne 5. februarja — bilo je v ponedeljek proti večeru — je bil »obisk« točno že tretjič ta dan s svojim prigovarjanjem na delu. Prav ta večerni obisk je bil pesniku mučen in že težko znošen, saj se je zavlekel pozno v noč: na smrt bolni pesnik je čutil vso težo trpljenja telesno in duševno. Ali si moremo pravilno predstaviti žalostno sliko, kako je trpel bedni bolnik prav v dnevih, tik preden se je odločil za opo-

pesnika nagovarjal, o tem poglavje zaenkrat molči. Ni pa nobenega dvoma, da se ga ta usodni razgovor v noči med 5. in 6. februarjem natanko v okvir tistega prehtanega, odločnega začasnega stavka Prešernove oporoke. In takó smo se približali tistemu poglavju, ki nam bo odkritostno razgrnilo potek, kaj in kako je Prešeren izpovedal oporoko — resnično in doslovno!

Pesnik premišljuje

Počasi, umerjeno so zveneli udarci ure z bližnjega farnega zvonika, drug za drugim so trkali pesniku na uho. Bil je štirje. Kljub dremavici, ki se je lotevala bolnika, v vsakem novem navalu trpljenja, spati itak ni mogel — je imel občutek, da ga opominjajo prav ti bežni kovački časi k neki resni misli, ki ga je obletavala že ves prejšnji dan.

Nekaj bo tu vsekakor ukrenil, mora ukreniti! Seveda ne tako kakor si žele oni drugi, pač pa tako, kakor mu to narekuje moška vest poštenjaka in predvsem njegova svobodna volja. Misel za mislijo se utrinja za belim in visokim čelom na smrt bolnega pesnika. In te misli so se že zgoščevale v jedro, ki bo vsekakor zanimivo, če bo to tako izpovedal, kakor smute. Tu in tam je še polglasno zamrmral in potresal z glavo, da so se mu pri tem nemirno posipavali po zamašeni blazini dolci, že močno osiveli, a še vedno gosti lasje.

Kaj vse bi napisal, če bi bil pri moči. Pa nič zato. Bo že ukrenil, da bo prav zanj in za njegove. Rahlo se nasmehne in s težavo privzdigne vnete in nabrekle veke, da bi pogledal proti oknu...

Res težko je spet dihal. Razbolelo srce ni v življenju našlo miru in pokoja, zato je v svojem velikem hrepenenju iskal uteh v družbi in vinu. Vsega je bilo čez mero in danes so se mu kazale vidno in občutno prav vse žalostne posledice. Zavrat-

Res, sedeli so tiho in nepremično drug poleg drugega in kar nekaj časa niso bili pri sru. V napetem pričakovanju so s pogledi viseli na njegovih, od vročice izsušenih ustnicah, saj so se predobro zavedali resnosti trenutka, ki je bil ožono svečan. Zvedavo so čakali, kdaj, kako in kaj bo spregovoril veliki bolnik.

»Ura poslovilnega pomena...«

Njihove misli so bile zanimive. Saj so ga poznali še predobro: da, kadar je bil resen, je znal Prešeren čudovito pripovedovati. Vedei so pa tudi, s kako lahkoto mu je tekla zanimiva beseda, če je bil dobre volje. Ej, v tem je bil pa res »stiče«; govoril je vsem razumljivo in tako domače pa lepo, lepo, da ga je bilo veselje poslušati. Celo kranjski »tehanti«, ki je imel takó besedo, da so se njegove pridne tiskale, se je moral umakniti njegovim gladnim in razumljivim stavkom. Govoril je ta čudoviti mož, o katerem so val vedeli, da zлага pesmi, prav tako kakor bi počasi prerokoval ali pa bral iz težkih, okovanih starinskih buklic...

Ko se je torej dobrodu ogledal može, je po kratkem premišljevanju naslonil glavo lagodno nazaj na blazino. Zamajal in zamajal so mu dolgi, prepoteni kodri po vratu in ramenih. Upri je oči še v zakajeni, z vlagi prepojeni strop, blodil po njem nekaj časa z negotovim pogledom, nato je pomikal, glavo nagnil malce v smeri priče in prišel je izgovorjati počasi, preudarno, z vso resnostjo — svojo poslednjo voljo. Nič ni skrival ali prikrival. Misel mu je bila zbrana, jasna, zelo razločna. Izpovedoval je kratko in jedrnat, naravnost tako, kakor je znal to on — res samo on.

Prešeren izpoveduje

Že v uvodu so postale priče, pozorne — posebno Ahčin — ko je pričel izpovedovati svojo misel zanimivo in značilno — takole: »Ker me neka oseba stalno nadleguje, naj izpovem svojo poslednjo voljo, storim to zdaj, kakor sledi: Premoženja tako in tako nimam — tu pesnik nalahno prižmrkne z vekli in Ahčin čuti ostrino pesnikovega pogleda prav v srcu, — »če pa kljub temu ostane kaj za menoj« — izgovarja pesnik razločno dalje, a Ahčin kot sodni cenilec čuti spet ostrino in opazi še povsem pesnikovega pogleda po knjigah in razmetanih spisih — »naj to dedujeta oba otroka, ki ju imam« — tu pesnik trenutek postoji kakor bi se nečesa domislil, in komaj, komaj slišno mu prav tu zatrepče glas, prav ob teh premišljenih zadnjih besedah, saj mu težak spomin na Kastellico še bolj zagreni njegov dvom, ki ga bo sedaj prav tu, v teh trenutkih pred pričami zatajil in izpovedal le njej — Ani — na ljubo, in že nadaljuje, še vedno malce drhtečega glasu: — »z neko Jelovskovo iz Ljubljane; sobno oprav« — tu mu postane glas spet umirjen — »in posteljino pa namenim svoji sestri, ki je bila pri meni, »mamič« Katarini Prešernovi; ostale sestre in bratje« — tu se mu glas že ostro sekla — »nimajo od moje zapuščine ničesar terjati«.

Izpovedovanje ga je vidno utrudilo. Zato malce počaka, odpre oči in nagne glavo v smeri omare, kjer je visela njegova neprežrana obleka, spolzi s pogledom na stol, ki stoji kraj njegovega zglavlja, obličje z zóravili, omoči še s konico jezika zgornjo ustnico in mirno s poudarkom zaključuje: »Tudi zlata ura z mešanjem naj pripade omenjenima otrokoma Jelovškova«.

Še ena pesnikova misel

Ob tem stavku pa preneha, težko zasope in globoko vzdihne — kazalo je vse tako kakor da je že skončal — dvigne spet glavo in ponovno z zanimanjem pogleduje sedeče priče, drugega za drugim skzi polpripte trepalnice. In medtem ko jim počasi tolmači, da je to njegova poslednja volja, se mu pri tem poredno poigravata v nabreklih licih komaj vidni jamici, tako kakor včasih; bili sta zelo značilni zanj in za vsako njegovo novo hudomušno domisljico; okoli ozkih, izsušenih in razpokanih ustnic, pa mu prične drgetati še tisti značilni posmehek njegove nekdajne zdrave mladeniške vredine in sproščenosti.

Ti vedri pesnikovi znaki so bili Ahčinu, — danes tu prvi priči — zelo dobro znani in je vedel, da bo pesnik še nekaj povedal. In ko je opazil pesnikov pogled, kako počiva na zanimivem kosu pohištva — na predalniku — je sunil s komolcem Mayerja, naj pazi!

In res! Ko je odvijal in tolmačil Prešeren svojo misel v poslednji volji, se mu je nabrže ob postanku, ko so že vsi mislili, da je oporoko zaključil, nenkrat utrnul duhoviti žarek njegove nekdajne značilno fantovske prešernosti in je pristavil — v zasmeh in resen opomin vsem, ki so ga morili v njegovem poslednjem trpljenju — svoji poslednji volji ostro začinjati zaključek.

Prav ta stavek, ki nam ga bo pesnik izpovedal kot zadnjega v svoji oporoki, je zelo pomemben. Ne vemo, ali je bil že prej dobro premišljen, ali se mu je pa hipno utrnul, kakor se to zgodi pri velikih bistrih talentih.

Vemo, da je bil Prešeren svetsko razgledan in zelo naobražen mož in zato si lahko

mislimo, da je prav gotovo občutil še takrat, »če vendar ostane kaj za njim« da bo to predvsem njegova literarna zapuščina, ki bo predstavljala pravo vrednost njegovim dedičem. Če že sedaj ne, ko je to izgovarjal (ker je bil takrat po Bleiweisovi zaslugi, kakor smo že omenili, pesnikovelec gospod Koeski ves v žaru slave, na svodu slovenske poezije) pa gotovo pozneje, ko se bo njegov rod predramil iz mučnega sna.

Dr. Janez Bleiweis, urednik »Novice« — po izvirni fotografiji (zasebna last)

In da ne bo pri tej oporoki kakih »zadržkov«, ali pa, da se ne bi umetno ustvarjalo, češ, da pesnik ni bil takrat pri jasni zavesti, ali da je bil »tako, takot«, kakor se je pač že napravilo večkrat ob takih prilikah — Prešeren je kot pravnik to dobro poznal — se je zavaroval. Saj je vendar med boleznijo opazil in spoznal marsikaj, kar mu ni bilo všeč. In tako je izpovedal naslednji pomembni zadnji stavek: »če bi se pozneje kaj premislil, pošljem spet po vas« S tem je uradno izpovedal prav vse.

To se je zgodilo pred 94 leti na torek, 6. februarja 1849. leta, nekako 20 minut po osmi uri zjutraj!

Še 48 ur življenja...

Pesnik se ni dobro spregovoril zadnjih besed v svoji oporoki, ko je bil gospod Dagarin že obveščen, da dela pesnik »testamente«. V teku dopoldneva je imel o tem sliko že tudi dr. Bleiweis, ki je ob enem prejel od Dagarina tudi nujno vprašanje, če so šle tiste važne vrste pravočasno na Koroško, kakor je bilo sklenjeno.

O, da! Prav tisti čas, ko je pesnik izgovarjal svojo poslednjo voljo, se je njegov brat — župnik Jurij Prešeren — odpravil s Koroškega na pot proti kranjski deželici.

Še 48 ur je bilo pesniku usojenih v življenju.

Ne veliko. Vendar pa dovolj, da so se v tem kratko odmerjenem času odigravali okoli njega dogodki, ki so dobili svoj žalostni vrh že nekaj ur po Prešernovi smrti, za štirimi stenami, zakajene kovačnice, ki je stala na proslnem dvorišču nekdanje dobro znane kranjske gostilnice.

Siromak se je bil hotel in želel s poudarkom posameznih stavkov v svoji oporoki zavarovati prav pred tem, kar se je po njegovi smrti žal večeno — »zagrešilo«!

In na koncu...

Seveda je pa to posebna stran žalostnega poglavja, ki se ne da opisati v teh skopih stavkih. Prostor je ozekel, čas odmerjen, in odlomki, ki sem jih tu objavil, so v mojem obsežnem spisku »Prešernova smrt« narasli v obširna poglavja; zato prostim potrpljenja!

Dolžnost pa čutim, da se prav na tem mestu zahvalim za marsikatero pojasnilo, katero sem bil prejel od ljuboznega gospoda dr. Janka Šleibingerja, direktorja univerzitetne knjižnice v Ljubljani; — blede prijateljico pa prošim oproščenja, če sem kaj več izpovedal kakor bi bil smel. Naj bo pomirjena, saj leže te listine sedaj izprašene, očiscene, s polkanimi robovi, čeprav so še vedno polne časovnih madežev in natrižkov, vse pa lepo povite in zavite v mehki celofan, zavoščene in zapečatene v usnjeni kaseti kakor zaslužijo take relikvije; saj te in take svetinje niso last enega samega, marveč vsega ljudstva.

E. JUSTIN,
slikar-grafik.

On sam pa je ležal tiho, zaprt, kakor samotno vaško pokopališče...